

NÄDALA SOOVITUS

Richard Strauss'i ooper "Salome"

Oscar Wilde'i piibliainelise draama "Salome" järgi loodud Richard Strauss'i ooper on üks kuulsamaid, skandaalsemaid ja võimsama orkestratsiooniga oopereid muusika ajaloos. Aastal 1905 viidi selle esialgu Viini kavandatud esietendus üle Dresdenisse, tsensuuriga oli hiljem probleeme ka mitmes teises linnas. Ooperit on selle sisu tõttu süüdistatud jumalateotuses, verepilaastuse ja kiimalisuse toomises ooperilavale, kleebitud külge "vuajerismi" ja "nekrofilia" silte. Strauss võimendab "Salome" loo tugevaid emotsioone ja jubedaid sündmusi äärmiselt värvirikka meisterliku orkestratsiooni ja jõuliste vokaalpartiidega. Selle omaaegses kriitikas arvati, et "edasilikumine samas suunas lõpeb igasuguse seaduse ja korra hävitamisega muusikast". "Salome" muusika tungib kohati kühugi hämarasse koridori, milles kuulaja on kergesti mõjutatav.

Estoniasse kutsuti "Salomed" lavastama ja kujundama professionaalid Prantsusmaalt ning nimioissa Ieva Kepe Läti Rahvusoooperist, mis

Muusikaline juht ja dirigent Paul Mägi; lavastajad Françoise Terrone ja Philippe Godefroid (Prantsusmaa), osades Ieva Kepe (Läti Rahvusoooper), Jassi Zahharov, Riina Aireenne, Ivo Kuusk, Mati Kõrts, Vello Jürna jt.

alles hiljuti Händeli "Alcinaga" Tallinnas oma taset näitas. Estonia kitsal laval on visuaalselt võimsaid mõõtmeid ja vajalikku ruumimõju teadagi raske saavutada, küll aga kõlas Jüri Alperteni juhatud proovis orkestrit midagi sellist, mille pärast tasub ooperisse minna. Mõjuvalt jõuline on ka printsess Salome ja Jassi Zahharovi lauldava prohvet Jochanaani suhtlemine, millest osa toimub ängistavas raudpuuris, kuhu prohvet on vangistatud.

Kontrastiks ooperi mustale üldtoonile kordub tekstis (saksakeelne, eestikeelsete tiitritega) sõnapaar "valge ihu" – prohveti keha, mis teeb Salome meeletuks ja võimendab tema

hingelist sõltuvust Jochanaanist. Jochanaan (ehk Ristija Johannes) keeldub kehalisest kontaktist Salomega ja püüab teda kristlike tõdede poole suunata, kuid on võimatu mõjutada naist, keda Jeesuse juures huvitab üksnes see, kas ta on "sama ilus mees nagu Jochanaan". Markuse ja Matteuse evangeeliumi järgi kartis Salome kasuisa Herodes prohvetit kui püha meest tappa, aga tema himu näha Salomed tantsimas viib ikkagi prohveti hukkamiseni. Edasist – Jochanaani pea hõbevaagnal, selle suudlemine ja fraas "Tapke see naine!" – on juba palju tsiteeritud ja kunstis kujutatud. Ooperi lavastaja Françoise Terrone peab oluliseks mõista Salome käitumist tema suhete taustal emaga ning täidab loo laval pigem staatikast tekkiva pinge kui rohke tegevusega.

ANNELI REMME

■ Esietendused Estonia teatris 3. ja 5. märtsil, järgmised etendused 9., 11., 24. ja 26. märtsil.

Salome - Ieva Kepe (Läti Rahvusoooper).